

Een Jelle Tjalsma
uitgemaakte
zaak

EEN UITGEMAAKTE ZAAK

Jelle Tjalsma

Een uitgemaakte zaak

Spiegelserie

Zomer & Keuning

ISBN 978 90 5977 453 7

NUR 344

www.spiegelserie.nl

Omslagillustratie en -ontwerp: Bas Mazur
©2010 Zomer & Keuning familieromans, Kampen
Alle rechten voorbehouden

‘ZE WAS EEN VRIENDELIJKE VROUW, DIE OOG HAD VOOR DE PROBLEMEN van haar medemensen en bij wie je je hart kon uitstorten,’ zei de dominee. ‘Ik heb zelf ondervonden hoezeer ze met haar omgeving begaan was. En je deed niet gauw vergeefs een beroep op haar hulp en bijstand.’

Hier en daar toonden de kerkgangers hun instemming met zijn woorden door haast onmerkbaar te knikken. Anderen keken elkaar alleen maar even aan op een manier van: precies, zo is het.

De hoge ramen lieten op deze sombere februaridag van 1985 een diffuus licht toe in de kerk, de blank eiken kist glansde licht. Regien zat er met de andere familieleden dichtbij, waardoor ze de overledene door het glas van het deksel nog net kon zien. Af en toe werden haar ogen naar de kist getrokken en viel haar het gave gezicht van haar schoonmoeder op en telkens dacht ze: nu is ze in de eeuwige rust.

De predikant ging dieper in op de tekst die hij voor deze afscheidsdienst gekozen had uit psalm 68: ‘Geprezen zij de Heer. Dag aan dag draagt hij ons; die God is ons heil.’

Het was erg, vond Regien. Beter gezegd: het was triest. Drie jaar geleden moest het gezin Bouma afscheid nemen van man en vader Gerlof, nog geen zestig, en nu moesten ze plotseling ma Sjoukje naar haar graf brengen. De dominee had gelijk, haar schoonmoeder was een integere vrouw bij wie je altijd terecht kon als je ergens mee zat. Iets wat ze van haar overleden schoonvader niet kon zeggen...

Ze voelde vanbinnen een knagende pijn, want ze hield van deze vrouw. Ze dacht: als het afscheid nemen van haar mij al zo naar de keel vliegt, hoe zal het dan zijn als ik mijn eigen moeder moet verliezen? Nee, niet aan denken, nu je best doen voor de eigen kinderen van moeder Sjoukje, hield ze zichzelf voor. Ze keek tersluiks naar Fokke, haar man, die naast haar zat. Hij zat roerloos voor zich uit te kijken, nee, niet eens naar de preekstoel of naar de kist, hij keek nergens naar.

Regiens blik dwaalde van hem naar zijn oudere broer Arjen. Ook hij straalde starheid uit. Of nee, toch niet, hij knipperde voortdurend met zijn ogen. Wilde hij daarmee misschien tranen de weg versperren? Hij

was anders iemand die niet gauw emoties toonde. Allebei de broers hadden zich trouwens naar het scheen geoefend in het metselen van een muurtje om hun hart.

En de beide zussen dan, Jantina en Ingrid? Die zaten wél hun zakdoekjes te verfrommelen tussen de handen. Ach ja, natuurlijk.

‘Amen,’ zei de dominee.

Regien schrok op en schaamde zich. Ze had beter naar de preek moeten luisteren, haar bespiegelingen had ze voor een geschikter moment kunnen bewaren.

Het orgel begon met het voorspel van psalm 68 vers 10 en de kerkangers gingen even verzitten. De dienst was haast afgelopen, maar er zou nog een moeilijke opgave komen: buiten begonnen de kerkklokken alvast bedroefde klanken te verspreiden.

De bode van de begrafenisvereniging liep naar de kist en wenkte de familieleden om nog één keer rondom hun dierbare te komen staan. Toen ze weer zaten schroefde hij het deksel over het venstertje van de kist.

Heel vreemd, maar Regien kon de gedachte van: nu ziet ze niks meer, nu ligt ze in het pikkedonker, niet kwijtraken. Onzin natuurlijk, klare nonsens, maar toch.

De gemeente ging staan en liet de dragers met de kist in eerbiedige stilte voorbijgaan. Ook toen de familie voorbijkwam waren er alleen maar meewarige blikken.

Buiten de kerk vormde zich de stoet. Het waren er veel die hun belangstelling en medeleven toonden. Onder het luiden van de klokken liepen de mensen zwijgend drie keer om de kerk.

Zo hoorde het, wist Regien: een keer voor de Vader, een keer voor de Zoon en een keer voor de Heilige Geest. Of, bedacht ze, was die ommeegang slechts een herinnering aan het geloof uit de middeleeuwen, waarbij men veronderstelde dat door zo’n ommeegang de boze geesten op een dwaalspoor werden gebracht? En opnieuw betrapte ze zich op gedachten die ze niet wilde.

Het graf was diep en na het uitspreken van de geloofsbelijdenis door de voorganger liet een van de dragers de kist er langzaam in zakken.

‘Is er misschien iemand die iets wil zeggen?’ vroeg de predikant terwijl

hij Arjen en Fokke beurtelings aankeek.

Nee, natuurlijk niet, Regien had het kunnen voorspellen. Zo zijn de Bouma's niet, dacht ze, jammer genoeg niet. Zou dat trouwens goed zijn gegaan? Zou haar Fokke niet bij voorbaat zijn afkeuring hebben laten blijken als zijn oudere broer het woord had genomen? Of andersom?

Stilte dus. Regien keek om zich heen en peilde de gedachten. Al was er op de onbewogen gezichten niets te lezen, ze wist zeker wat de toeschouwers dachten: die beste vrouw Sjoukje Bouma had toch wel een waarderend woordje van haar zonen verdiend?

De plechtigheid was ten einde, de stoet ontbond zich. Zachtjes mompelend, nu wel, verlieten de mensen het kerkhof. Bij het hek keek Regien nog even om. Een gapend graf naast een hoop aarde vormde in haar geest het beeld dat ze nog lang bij zich zou blijven houden. Ze stelde zich voor hoe de aarde straks op de kist zou worden gegooid en er was een nieuwe gedachte die ze de kop moest indrukken: nu ligt ze helemaal in het aardedonker.

In het verenigingsgebouw stond de koffie klaar. De kostersvrouw liep bedrijvig met schalen, de mensen mochten toetasten. En praten, ja dat ook. Dat gebeurde eerst zachtjes, je kwam tenslotte van een begrafenis, maar de dingen van de dag waren er ook. En had je gezien hoe onaangedaan die beide broers zich getoond hadden? Nee? Nou, het was wél zo, je kon wel zien dat die mannen uit de zakenwereld kwamen. Ja, die Arjen was als aannemer heel goed op zijn plaats, een prima vakman ook, maar hij had in dit geval een beetje meer invoelingsvermogen kunnen tonen, niet? Juist, en met Fokke was het precies zo. Goed, hij werkte op een bank in de stad, op een aardige post ook nog, hij zat dus om zo te zeggen tot zijn ellebogen in het geld, maar betekende dat ook dat hij daarnet een afstandelijke houding moest aannemen? Nee, dan de beide dochters, die schaamden zich in elk geval niet voor hun verdriet. Maar van wie ze het uiteindelijk moesten hebben was Regien, ja precies, die onderwijzeres. Dat was iemand aan wie je wat had.

Het duurde niet lang of het vertrek was vol geroezemoes. Het was alsof de bezoekers zich bevrijd voelden van de beklemmende stilte van het ceremonieel van deze middag. Nieuwtjes van de dag werden vrijuit

uitgewisseld en hoor daar nou eens: aan het eind van de tafel klonk plotseling een helder gelach op, waarmee het trouwens meteen afgelopen was. Alsof de lachers zich schaamden voor hun vrolijke uitbarsting – je zat hier tenslotte voor een begrafenis. Dus kwam een volgende lachbui pas een kwartiertje later. Maar intussen was ook het tweede kopje koffie of thee genuttigd en de schaal met eierkoeken stevig uitgedund, reden waarom de aanwezigen aanstalten begonnen te maken om op te staan.

Ze hadden afgesproken na de begrafenis als familie nog even samen te zijn in het huis van ma. Even iets drinken en een paar afspraken maken, want er moesten dingen geregeld worden.

Zwijgend liepen ze de weg naar de bekende plek. De kleinkinderen gingen niet mee, ze werden onder de hoede gelaten van vrienden of goede bureu.

Het was nog maar een uur of vier en toch had de schemering de kamer van ma's huis al zo'n beetje veroverd. Iedereen kwam stilletjes binnen en meteen besprong de leegte hen. Niet dat er iets veranderd was aan de opstelling van de meubels, maar die ene stoel daar, de plek waar ma graag zat, die was zo leeg.

Ze gingen stijfjes zitten. Alsof ermee gerekend was, er waren acht stoelen.

Ik moet wat doen, dacht Regien, de geluidloosheid van het verenigingsgebouw is hier nog. En kijk eens naar die bedrukte gezichten.

Ze ging in de deur naar de keuken staan. 'We hebben in het gebouw natuurlijk allemaal al iets gehad, maar zal ik verse koffie of thee zetten? Dat praat wat gezelliger, vind ik, nou ja, gezellig is het goede woord niet, maar toch geloof ik dat ma er meteen vóór zou zijn.'

Even ging er iets van een rilling door het gezelschap, maar dan: 'Ik denk dat Regien gelijk heeft,' reageerde Ingrid, de jongste zus. Een instemmend gemompel volgde.

Vanuit de keuken hoorde Regien dat er nu meer tongen loskwamen, alleen ging het wel voornamelijk om vrouwenstemmen.

Terwijl de koffie pruttelde, liep Regien naar de gang. Even in de spiegel haar haren controleren. Gek eigenlijk, was het niet een beetje mis-

plaatst om bij deze gelegenheid haar uiterlijk te inspecteren?

Toch schudde ze haar donkerbruine, golvende kapsel met een korte hoofdbeweging door elkaar en ze haalde er snel een kam door. Ze knikte zichzelf goedkeurend toe en bleef een ogenblikje kijken. Ze zag een leuk ogende jonge vrouw van een jaar of dertig met blauwe ogen die meestal blij de wereld in keken, regelmatige trekken en een aarzelend begin van een onderkin. Dat laatste verfoeide ze, maar ze wist dat er iets tegenover stond wat je niet kon zien maar wel horen: een lieve stem. Over haar figuur was ze tevreden, meer ook niet.

‘Koffie,’ zei ze even later toen ze met een dienblad vol kopjes binnenkwam. En: ‘O, wat is het hier al donker, zullen we wat licht maken?’

De schakelaar kon wonderen doen, het zachte licht van een paar schemerlampjes veranderde op slag het stemmige bijeenzijn, de gelaats-trekken werden minder strak. Maar het zwijgen was er nog wel, het had zelfs iets onbehaaglijks.

Wat was er? Opeens zag Regien het. Van de acht zitplaatsen waren er zeven bezet, één was er nog over: de stoel van ma.

Moest zij daarop gaan zitten? Op de plek van de overledene? En zou dat een betekenis hebben? Was het een voorteken? Even aarzelde Regien. Toen ging ze kordaat zitten en vroeg: ‘Moet iemand een koekje of zo bij de koffie?’

Nee, niemand. Maar het onaangename zwijgen was er wel mee doorbroken. Het gezelschap liet zich weer horen. Zachtjes nog, dat wel, maar Regien was er tevreden mee.

Ze keek de kring eens rond. Naast haar zat Emine, de vrouw van Arjen. Ze was een van oorsprong Hongaarse, die in 1956 als kind met haar ouders meegekomen was naar Nederland, gevlucht voor de Russen.

Een eindje verderop zag ze Henk zitten, Henk de Groot, de man van Jantina. Echt een politiemannetje, ietwat afstandelijk en tegelijk gedisciplineerd op de mensen om hem heen reagerend. Hij zat nu rustig voor zich uit te kijken. Regien zou zo een dubbeltje geven voor zijn gedachten.

Ma’s jongste dochter, Ingrid, zat wat te keuvelen met Regiens man Fokke. Die luisterde geïnteresseerd, maar ondertussen dwaalde zijn blik wel af naar broer Arjen, die schuin tegenover hem zat. Zie je wel,

dacht Regien, ik had niet anders verwacht. De beide zonen zoeken elkaar niet op. Was het maar waar! Daar zat hem nou juist de kneep, de twee broers wilden niet veel meer van elkaar weten. Heel jammer. Ze deed er alles aan om een brugje tussen hen te slaan – tot nog toe ijdele pogingen.

Wie zou er nu met een voorstel komen? Er moest toch nog veel geregeld worden? Dit huis zou ontruimd en verkocht moeten worden en om daarvoor tot een afspraak te komen waren ze hier. Regien verzond een vragende blik naar Arjen, wenkbrauwen een ietsje omhoog en een glimlachje om haar mond.

Arjen reageerde niet, hij zette wel zijn lege kopje iets te hard neer. De anderen vatten dat op als een verzoek om stilte, maar Arjen tastte in zijn jaszak naar een pakje sigaretten.

Regien verzond haar onuitgesproken vraag naar haar man Fokke, nu met een fronsje en met uiterst kleine knikjes. Fokkes belangstelling voor Ingrid verdiepte zich, hij keek nu alleen maar naar haar.

Kwam het allemaal weer neer op Regien? Ze ergerde zich eraan dat niemand de teugels in handen nam, maar goed, dan zou zij het wel zeggen. ‘We hebben de koffie zo langzaamaan allemaal wel binnen, geloof ik,’ begon ze, daarbij gebruikmakend van haar lieve stem, waarvan ze heel goed wist dat ze daarmee veel kon bereiken, vooral bij mannen. ‘Zou het niet goed zijn een afspraak te maken om samen dit huis leeg te ruimen? Misschien zouden we dan ook meteen de spullen van ma kunnen verdelen.’

Knikkende hoofden, het ene wat dieper dan het andere. Maar veel mondeling respons kwam er niet, het bleef bij wat gemompel. Regien richtte haar blik weer naar Arjen, maar die tikte langdurig de as van zijn sigaret.

‘Het kan wat lastig worden een datum te vinden die iedereen past,’ ging Regien verder, ‘toch lijkt het me belangrijk dat iedereen er dan is, vooral de eigen kinderen natuurlijk.’

Akkoord, allemaal mee eens, zo bleek uit het instemmend mompelen en knikken, maar niemand kwam met een voorstel.

‘Arjen?’ vroeg Regien, ‘zou jij als oudste zoon het voortouw willen nemen?’

Arjen snoof en ging ongemakkelijk verzitten.

‘Ik wil wel proberen een datum en een plan voor de ontruimingsbijeenkomst te verzinnen,’ kwam er toen, ‘maar ja, je weet maar nooit hoe dat valt, is het niet zo? Ik heb enige ervaring in dat soort dingen.’

Subtiel opgetrokken schouders, gesnuif en afkeurende blikken. Zie je wel? Daar had je het weer. Een pijl van Arjen, rechtstreeks gericht op zijn broer Fokke, die zich geërgerd van hem afkeerde.

Regien had het op de lippen om te zeggen: ‘Zullen we met ons allen ons best doen alles in vrede te laten verlopen?’ Of woorden van die strekking. Ze deed het niet, ze keek alleen maar voor zich. Ruzie maken, dát kunnen ze, wat een familie! dacht ze. Nou, ik hou me er voorlopig buiten, ik heb genoeg gezegd. Ze zoeken het maar uit!

Het was Jantina die de plooi probeerde glad te strijken met: ‘Welke datum had je dan in gedachten, Arjen? Zou een zaterdag niet de geschiktste dag zijn?’

‘Goed,’ zei Arjen, een beetje kortaf, ‘dan stel ik de zestiende februari voor. ’s Morgens de boel hier leegmaken en verdelen, ’s middags de financiën bespreken. Goed? En kan iedereen dan?’ Zijn ogen gingen de kring rond, bleven een tel haken bij Fokke. ‘Akkoord? Dat is dan afgesproken.’ Weer rustte zijn blik even op zijn broer. Die knikte nauwelijks merkbaar.

Buiten had het licht het begeven, de ramen waren zwart geworden, er waren twee families zichtbaar. Eentje binnen en eentje buiten.

Regien stond als eerste op, een beetje hoekig. Wat een familie, dacht ze opnieuw. En dat heeft vanmiddag zijn moeder begraven, hoe kunnen ze zo doen? Fokke krijgt het straks van mij te horen en niet zuinig ook!

Moest er dan altijd ruzie zijn? Hoorde het soms bij het leven? Regien haatte het. Ze wist dat ze zelf niet onfeilbaar was, maar één ding was zeker: twist en gekibbel pasten niet bij haar. En het was opmerkelijk: altijd weer probeerde ze tussen de ruziënde partijen te bemiddelen. Vaak met succes ook nog, het leek soms of de kibbelaars niet anders van haar verwachtten.

Het gebeurde weleens dat ze zich opzettelijk afzijdig hield, maar dan voelde ze ogen op zich gericht op een manier van: Kom op, Regien,

waar blijf je nou? Dan gooide ze haar wapen weer in de strijd – met sussende woorden en met begrip voor de verschillende visies probeerde ze erger te voorkomen, of liever nog: de partijen met elkaar te verzoenen.

Zo was het van jongs af aan geweest. Een bemiddelende rol was haar op het lijf geschreven. Collega's die het op een of andere manier niet konden vinden met ouders kwamen vaak bij haar hun licht opsteken. Het was opmerkelijk dat ze zelf bijzonder weinig met verwickelingen te maken kreeg en de collega's vroegen zich af hoe ze dat toch deed... Een groot probleem had zich intussen aangediend. De regering wilde dat er geen scheiding meer zou bestaan tussen het kleuteronderwijs en de lagere school. Eén school moest het worden: de basisschool.

Al een jaar of wat hadden de onderwijsbonden gewaarschuwd dat die fusie eraan zat te komen. De onderwijsbladen juichten het initiatief toe. Bij het verlaten van de kleuterschool zouden de kinderen niet meer de sprong naar de lagere school hoeven te maken. Integendeel, ze zouden vrij geruisloos overgaan van groep twee naar groep drie. Het woord klas werd in de prullenmand gegooid, het ging op de basisschool voortaan om de groepen een tot en met acht. 'De doorgaande lijn is zo belangrijk voor het kind!' werd er benadrukt. 'Het kind gaat van de peuterklas regelrecht naar de basisschool!'

De onderwijzer zou voortaan leraar genoemd worden en het hoofd der school werd directeur. Was het een verbetering?

Regien voorzag problemen. Zolang ze bij het onderwijs werkte was het woord onderwijsvernieuwing aan de orde van de dag geweest. Maar straks zou de manier van lesgeven in een stroomversnelling raken, let maar op. En ze had collega's van wie ze wist dat die absoluut geen oude schoenen zouden weggooiden voordat ze nieuwe hadden gekocht. Hoe moest dat nog goed komen?

Dan kwam er nog een moeilijkheid om de hoek kijken. De kleuterschool werd bestuurd door een hoofdleidster, op de lagere school was die taak weggelegd voor het hoofd der school. Van een basisschool kon er maar één de directeur zijn. Wie zou dat worden, het huidige hoofd of de hoofdleidster?

'Mij krijgen ze niet van mijn stoel!' riep meneer Beintema haast dage-

lijks. ‘Ik ben nu vijfenvijftig jaar, ik ga de rest van mijn loopbaan niet opzij voor een kleuterleidster! Stel je voor, zeg, veertien jaar hoofd van een school en dan nog weggedrukt worden? Vergeet het!’

Zijn collega’s knikten instemmend, Regien ook. Maar zij kende de betreffende leidster van de kleuterschool...

Die zaterdag de zestiende februari was het weer in elk geval goed. Fijn, want de sombere dagen met een grijze hemel en een kille regen hadden hun weerslag op je gemoedsgesteldheid, of je het nu wilde of niet. ’s Morgens meteen al waren een vrolijke zon en een helderblauwe lucht veelbelovend.

Om negen uur zijn we present, hadden ze afgesproken. ‘Ja,’ zei Arjen, ‘niet te laat beginnen, want we hebben onze tijd wel nodig. Een huis is niet zomaar ontmanteld, waar of niet?’

Juist, en bovendien was er nog het een en ander te regelen, bedachten de anderen.

‘Moeten we het misschien al hebben over een grafsteen?’ vroeg Ingrid. Nee, daar ging het niet om, schudden de anderen, dat was nog te vroeg, maar een andere zaak zou in elk geval wél afgehandeld moeten worden: wat ging er gebeuren met ma’s spaartegoeden? En wie zou zich belasten met de verkoop van het huis?

Ja, wie? En wie zou er vandaag de leiding moeten nemen? Arjen waarschijnlijk, hij was tenslotte de oudste zoon. Goed, Arjen?

‘Hm, ja,’ aarzelde Arjen met een snelle blik op Fokke, ‘als niemand van jullie daar iets op tegen heeft?’

Met z’n achten zaten ze weer even om de tafel. Twee absenten waren er: Emine, die er gewoon liever niet bij was en Henk, die als politiemannendienst had.

Naast de woning had Arjen zijn bestelwagen geparkeerd. ‘Bouma’s bouwwerken’ stond erop. De sierlijke letters glansden in de morgenzon.

Fokke liet zijn ogen er even over gaan en vertrok zijn gezicht. Regien kende zijn gedachten: vroeger stond er een ‘G’ voor de naam – de auto was van vader Gerlof. Had Arjen het bij de overname van het bedrijf toch te prikkelend voor zijn broer Fokke gevonden zijn naam, althans

de 'A', op de wagen te laten prijken? Het had anders van haar wel gemogen, haar man zat nu eenmaal niet in het bedrijfsleven, hij was een man van de geldhandel. Voor het aannemerswerk zou hij absoluut ongeschikt zijn. Dat was het dan ook niet wat de wrijving tussen de broers veroorzaakt had. Het ging er veel meer om dat Arjen zonder overleg de zaak van vader had overgenomen, compleet met de totale uitrusting, de financiën en... met de goodwill. Over met de neus in de boter vallen gesproken! Mooi voor hem, maar de anderen hadden het nakijken.

Op geen enkele manier had Arjen zich verontschuldigd, hij leek van de prins geen kwaad te weten. Van wrevel bij de anderen was hij zich dan ook niet bewust. Nee? Echt niet? Dat was onzin natuurlijk, hij had drommels goed in de gaten dat zijn broer Fokke de zaak besproken had willen hebben. Daarin was Fokke trouwens niet de enige. Zijn zus Jantina meed eigenlijk ook zo veel mogelijk contact met haar oudste broer. En dus liet haar man Henk zich ook niet vaak positief uit over Arjen.

Een scheidslijn door de familie dus, want Ingrid en haar man Harry namen de zaak lichter op. Die kwamen dus wél geregeld bij Arjen en Emine over de vloer.

En Regien?

Regien steunde uiteraard haar man. Toch remde ze Fokke vrijwel onmiddellijk af als die zich negatief uitliet over 'zijn lieve broertje dat heel goed wist hoe hij naar zichzelf toe moest rekenen'. 'Neem me niet kwalijk, Regien, maar ik ken hem langer dan jij en ik weet dat hij hebbertig is. En let maar eens op: wie als kind hebzuchtig is, is dat later ook. Alleen weet hij het dan beter te verbloemen. Nou, zelfs dat ontbreekt er ook nog aan bij mijn lieve broer.'

Regien wist als onderwijzeres maar al te goed dat er inhalige kinderen waren, ze kon er zo een paar uit haar klas opnoemen. En inderdaad, het was een vervelende karaktereigenschap die ze tentoonspreidden. Maar zou Arjen zo zijn?

'Ik denk dat je wat meer oog zou moeten hebben voor Arjens prettige eigenschappen,' verdedigde ze haar zwager. 'Hij heeft dan misschien niet direct een vriendelijke uitstraling, de mensen hebben wel ver-

trouwen in hem en dat is ook wat waard.'

'Bij die mensen hoor ik nu eenmaal niet,' stelde Fokke vast.

'Laten we er maar van uitgaan dat de meeste spullen uit dit huis bestemd zijn voor de stichting De Tweede Hand,' zei Arjen. 'Alleen de dingen van waarde gaan we verdelen. Op een prettige manier, hoop ik. Zullen we de zaken per vertrek afhandelen?'

Inderdaad werden vlot wat meubelstukken apart gezet, de kamer gaf al snel een troosteloze aanblik. 'Iemand belang bij dit bijzettafeltje? Nee?' Een gebiedend gebaar van Arjens duim over zijn schouders naar de deur bezegelde het lot van het tafeltje, compleet met gehaakt kleedje. 'De radio? Ook niemand? Natuurlijk niet, het ding is oud en der dagen zat. Weg ermeel'

De boekenplank. 'Wie nog een boek van ma? Ook al geen belangstelling? Is te begrijpen, volkomen achterhaald. Dus?' Arjens duim was alweer paraat.

'Ik mis nog een boek!' Dat was Jantina, met wat meer volume dan gewoon. 'Waar is ma's bijbel? Ik bedoel: hun trouwbijbel?'

Arjen werd eventjes onzeker. 'Eh... ja... de trouwbijbel. Nou kijk, ik wist dat Emine die bijbel dolgraag wou hebben. Ze is als meisje opgegroeid in Hongarije en...'

'Dat heeft er niks mee te maken! Als zij zo gesteld is op die bijbel, nou, dan weet ik er meer!' viel Jantina uit. 'Ikzelf bijvoorbeeld...'

Met een bezwerend handgebaar kapte Arjen haar af. 'Ik was nog niet uitgesproken. Het is traditie dat de oudste zoon de trouwbijbel van zijn ouders krijgt. Zoals jullie weten is het dan de bedoeling dat hij die bijbel naderhand aan zijn oudste zoon geeft, enzovoort. Zo blijft het boek met een hoofdletter van geslacht tot geslacht in de familie.'

Het zou wel zo zijn. Maar waarom heeft hij dat van tevoren niet gezegd? En waarom moest in eerste instantie Emine erbij gesleept worden? Praatjes!

Ze gingen door elkaar praten. Verongelijkte uitroepen gingen over en weer. 'Arjen houdt toch een logisch verhaal. Ik snap niet wat jullie nu te mauwen hebben!' De spreekster, Ingrid, had er appelwangen van opgelopen. 'Verder begrijp ik niet wat jullie altijd te katten hebben op Arjen!'

Klopt, dacht Regien. Als de lijn haar nog niet duidelijk was geweest, dan nu wel. Ingrid en haar man Harry aan de kant van Arjen, terwijl Jantina en Henk het met Fokke hielden.

En zichzelf dan? Moeilijk. Uiteraard hoorde ze zich te scharen bij de groep van haar man, ze waren toch man en vrouw? Dat wilde ze dan ook wel, alleen... nee, ze kwam er niet uit.

Goed, ze moesten verder, hoe dan ook. De sieraden waren aan de beurt. Arjen nam de doosjes een voor een in de hand. 'Tja,' zei hij ietwat zwakjes, 'het lijkt me het eerlijkst dat we hier maar om gaan loten, dan krijgt iedereen een kans. Wie wil er even briefjes maken?'

'Wacht even!' gooide Fokke ertussen, 'je wilt toch niet zeggen dat jij dan ook mee gaat doen?'

Arjen keek beduusd voor zich. 'Ik zou niet weten waarom niet,' zei hij toen hard. Dan, wat toegeeflijker: 'Ik vind dat Emine ook de gelegenheid moet hebben op afstand mee te doen.'

Opnieuw was de kamer vol geroezemoes. Emine was een best mens, daar niet van, maar ze had al wel de bijbel verschalkt, moest ze nu ook nog van goud en zilver worden voorzien?

'Weet je, ik denk dat het ook anders kan,' bracht Regien in. 'Als Arjen de sieraden nu op tafel legt en we wijzen allemaal iets aan wat we leuk vinden, dan kunnen we er bij gelijke keuzes altijd nog om gaan loten. Op die manier kunnen we...' Ze brak af, want ze voelde de tegenzin bij de anderen. Had ik mijn mond maar gehouden, dacht ze, als het erop aankomt heb ik hier niets in te brengen – ik ben maar aangetrouwd.

'Nou?' vroeg Arjen, 'wat doen we? Toch maar het lot laten beslissen?' Schouders werden opgehaald, hier en daar een zuinig knikje.

Bij de loting kreeg Fokke de eerste keus, die hij direct doorgaf aan Regien. O, wat moest ze nu? Ze deed maar een greep: een gouden broche, die matglanzend op haar open hand lag.

Het werd haar gegund, dat voelde ze. En dat Arjen zich tevreden moest stellen met een zilveren ring met een zwarte steen... nou ja, dat Emine hem maar met veel plezier mocht dragen, ze was tenslotte een goed mens.

De stemming werd iets minder geladen; ze moesten trouwens ook verder, er was nog een hoop te doen. Schilderijtjes, fotoalbums en boeken

kwamen als op een lopende band voorbij en eenieder mocht zonder veel strubbelingen zijn of haar voorkeur laten blijken.

Maar toen: 'Ik heb nog altijd niet de trouwringen van pa en ma ontdekt. Waar zijn die?' wilde Fokke weten.

Er viel een dodelijke stilte. De trouwringen! Ja, waar waren die? Alle ogen waren plotseling gericht op Arjen, die met een vermoeid gebaar over zijn voorhoofd streek.

'Nou?' vroeg Jantina.

Arjen keek naar Ingrid en zei met open handen in de lucht: 'Zeg het maar.'

Ingrid begon wat te stamelen over de speciale band die zij als jongste dochter met ma Sjoukje had en dat die haar de ringen zo'n beetje toegezegd had. 'En toen heeft Arjen ze me gegeven,' kwam er wat fermer achteraan.

Tumult! Nooit iets geweten van Ingrids speciale band met haar moeder. Kon je makkelijk zeggen, wie zou dat nagaan? Arjen en Ingrid hadden weer eens onder één hoedje gespeeld.

Boos waren ze en de scheidslijn werd aangescherpt. Waren er soms meer geheimen tussen Arjen en Ingrid?

Regien probeerde Fokke bij wijze van spreken aan de lijn te krijgen om hem in te seinen dat hij zich er verder buiten moest houden, want daar zou alleen maar onheil van komen, ze zag het aan zijn rode voorhoofd. Ze probeerde telkens zijn blik te vangen, maar hij negeerde haar.

'Had ma ook niet een antieke koperen doofpot? Waar zit dat ding? Ergens opgeborgen op de zolder van Arjen of Ingrid?' Fokkes stem was nu keihard, vijandig bijna.

O, maar dan wist Jantina wel meer te noemen. Ze noemde de ets van hun dorp, gemaakt door een bekende kunstenaar. Ook weg? En de zilveren geboortelepels, ma's tasje, de map met oude brieven, pa's antieke inktkoker, waar zaten die dingen allemaal? Ze wond zich al pratende op en eindigde met een schelle uithaal: 'Ik vind dat hier een misselijk spelletje wordt gespeeld!'

Of Arjen al bezwoer dat nog lang niet alle spullen onder de hamer waren geweest en of hij al verzekerde dat hij met een rein geweten hierheen was gekomen, het hielp allemaal niets.

Zelfs om het oude, halfverroeste pannenkoekenmes werd nog strijd geleverd.

Toch kwam er nog enige opluchting. Arjen stelde voor dat Fokke zich maar moest bemoeien met de spaartegoeden van ma. 'Hij is nu eenmaal de man van de centen. Misschien kunnen we over een jaar of zo nog wat tegemoetzien.' Cynisch bedoeld of niet, het ging erom dat Arjen iets uit handen gaf.

Die zaterdagavond stond de bungalow leeg en het busje met Bouma's bouwwerken stond op het erf van Arjen.

's Avonds kwam Arjen nog weer naar het huis van zijn moeder kijken. Even zich ervan overtuigen dat de deur op slot was. Daar trof hij Fokke aan met hetzelfde doel, want hij had ook een sleutel.

De beide broers stonden even woordeloos tegenover elkaar. Toen, als op commando, draaiden ze zich allebei om en gingen ieder huns weegs.

Een uitgemaakte zaak Jelle Tjalsma

Onderwijzeres Regien Doornbos heeft het talent om te bemiddelen in conflicten. En die zijn er dan ook voldoende! Regien is getrouwd met Fokke Bouma en zijn familie ligt uiteen. Het komt zelfs zover dat men geen contact meer wil hebben. De fusie binnen school verloopt vrij stroef. Het lukt Regien echter de partijen met elkaar in gesprek te brengen. Moeilijker gaat het met de familieperikelen. Bij deze vete moet er eerst iets ergs gebeuren voor de familieleden inzien waar ze mee bezig zijn...

Met deze familieroman sluit Jelle Tjalsma zijn oeuvre af. Voor Zomer & Keuning schreef de auteur acht romans, waarvan vier historische en vier familieromans. Daarnaast verschenen er diverse (historische) kinderboeken.

Zomer & Keuning

ISBN 978 90 5977 453 7 / NUR 344

9 789059 774537

www.spiegelserie.nl